הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריז תריח

אִם יָלְדָה בְּשִׁבְעָה בְּתִשְׁרֵי בָּעֶרֶב, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתָהּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (יד) אִם לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁלְמוּ לָהּ שְׁלשָׁה יָמִים עַד יוֹם כִּפּוּר בָּעֶרֶב, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנִּכְנַס יוֹם רְבִיעִי לְלֵדָתָהּ מִקְּרֵי לְאַחַר שְׁלשָׁה:

תריח דִּין חוֹלֶה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּבוֹ י׳ סְעִיפִים:

א * [א]חוֹלֶה שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל, אִם יֵשׁ שָׁם (א) רוֹפֵא בָּקִי אֲפִלּוּ הוּא (ג) עוֹבֵד כּוֹכָבִים [ב]שֶׁאוֹמֵר אִם לֹא יַאֲכִילוּ אוֹתוֹ אֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי (ג) (ב) וְיִסְתַּכֵּן, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּיו, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמָּא יָמוּת. [ג]אֲפִלּוּ אִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, (ג) שׁוֹמְעִים לָרוֹפֵא. * [ד]וְאִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר (ד) צָרִיךְ אֲנִי, אֲפִלּוּ מֵאָה רוֹפְאִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, (ה) שׁוֹמְעִים (ג) לַחוֹלֶה: **ב** (ו) [ה]רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ (ז) וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִים אוֹתוֹ. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין לִשְׁנַיִם נֶגֶד שְׁנַיִם, (ח) וַאֲפִלּוּ קְצָתָן (ד) יוֹתֵר בְּקִיאִין מִקְּצָתָן, כֵּן נִרְאֶה לִי: **ג** (ט) [ו]וְאִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד עִמּוֹ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ (י) וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ, [ז]אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה

א מִשְׁנָה יוֹמָא פ״ב (ע״א). ב הָרֹא״ש שָׁם (פ״ח סי׳ יג). ג מֵימְרָא דְּרַבִּי יַנַּאי שָׁם פ״ג (ע״א). ד שָׁם. ה הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק (ג׳) [ב׳] (ה״ח) וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד מִשּׁוּם דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. ו מַסְקָנַת הַגְּמָרָא שָׁם. ז מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (א) **עוֹבֵד.** וְכָתַב הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ יג) דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים אוֹ אִשָּׁה נֶאֱמָנִים לְהַכְחִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ג) **וְיִסְתַּכֵּן.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אֵינוֹ אוֹמֵר שֶׁיִּסְתַּכֵּן רַק שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי נוֹתְנִין לוֹ, שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְתַּכֵּן. אַחֲרוֹנִים: (ג) **לַחוֹלֶה.** אֲפִלּוּ הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהַמַּאֲכָל (יַזִּיקוּהוּ) [יַזִּיקֵהוּ] שׁוֹמְעִין לַחוֹלֶה. רַדְבַּ״ז חֵלֶק (א׳) [ד׳] סִימָן (פ״ו) [ס״ו] וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וּמַזְכִּירִין לוֹ תְּחִלָּה שֶׁהַיּוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּשֶׁמָּא שָׁכַח. לְבוּשׁ (ס״א). וְכָתַב אִסּוּר וְהֶתֵּר (הארוך כלל ס ס״ז) אִם הַחוֹלֶה רוֹצֶה לְהַחְמִיר אַחַר שֶׁצָּרִיךְ לְכָךְ, עָלָיו נֶאֱמַר (בראשית ט ה) ׳אַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ׳, וְכָתַב שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט ס״ב) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ: **ב** (ד) **יוֹתֵר.** בְּטוּר כָּתַב בְּשֵׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סוֹבְרִין (יח) דְּיָמִים אֵלּוּ בְּמֵעֵת לְעֵת שִׁעֲרוּ אוֹתָם, (יט) [א]וְשֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל לְמַעֲשֶׂה, וְכֵן מָצָאתִי בִּישׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״ב) דְּהַמֵּקֵל בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לַחְשֹׁב הַשִּׁבְעָה יָמִים מֵעֵת לְעֵת לֹא הִפְסִיד: (יד) **אִם לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי.** וְהַיְנוּ כְּשֶׁחַבְרוֹתֶיהָ אוֹמְרוֹת שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״א:

א (א) **רוֹפֵא בָּקִי.** פֵּרוּשׁ בָּקִי (א) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״ח סָעִיף י׳ דְּהֵבִיא שָׁם הַמְחַבֵּר דַּעַת יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּלֹא בָּעִינַן בָּקִי, אֶלָּא כָּל אָדָם בְּחֶזְקַת בָּקִי קְצָת לְעִנְיַן סְפֵק נְפָשׁוֹת (וְהַיְנוּ בְּאוֹמֵר עַל כָּל פָּנִים שֶׁמֵּבִין בְּחֹלִי זֶה), וּמְסַיֵּם הָרַמָ״א שָׁם דְּיֵשׁ אוֹמְרִים זֶה דַּוְקָא בְּרוֹפֵא יִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּעַכּוּ״ם אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיִּהְיֶה בָּקִי, (ג) וְהוּא הַדִּין הָכָא. וְדַע דִּבְיוֹלֶדֶת לְכֻלֵּי עָלְמָא מְהֵימְנִינַן לְנָשִׁים, דְּאִינְהוּ בְּקִיאֵי בְּהוּ [דַרְכֵי מֹשֶׁה (סק״ג)]: (ב) **וְיִסְתַּכֵּן.** הוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אֵינוֹ אוֹמֵר בְּהֶדְיָא שֶׁיִּסְתַּכֵּן רַק שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי נוֹתְנִין לוֹ, (ג) שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְתַּכֵּן: (ג) **שׁוֹמְעִים לָרוֹפֵא.** דְּשֶׁמָּא הוּא (ד) נִבְעָת וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּחָלְיוֹ מֵחֲמַת רֹב חֻלְשָׁא. וַאֲפִלּוּ הַחוֹלֶה בְּעַצְמוֹ הוּא רוֹפֵא מֻמְחֶה [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)]: (ד) **צָרִיךְ אֲנִי.** אֲפִילוּ אִם (ה) הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהַמַּאֲכָל יַזִּיקֵהוּ שׁוֹמְעִים לַחוֹלֶה: (ה) **שׁוֹמְעִים לַחוֹלֶה.** הַיְנוּ כְּשֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר שֶׁמַּרְגִּישׁ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל, שֶׁאִם לֹא יֹאכַל שֶׁמָּא יִכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי. וּבִלְבַד שֶׁמַּזְכִּירִין לוֹ (ו) תְּחִלָּה שֶׁהַיּוֹם הוּא יוֹם כִּפּוּר, דְּשֶׁמָּא שָׁכַח, אֲבָל אַחַר שֶׁהוֹדִיעוּהוּ שֶׁהַיּוֹם יוֹם כִּפּוּר וְהוּא שׁוֹאֵל לֶאֱכֹל, אֵין צָרִיךְ לְדַקְדֵּק עָלָיו יוֹתֵר, דְּלֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ, וְאַחְזוּקֵי אֱינָשֵׁי בִּרְשִׁיעָא לֹא מַחְזְקִינַן. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, אִם הַחוֹלֶה רוֹצֶה לְהַחְמִיר אַחַר שֶׁצָּרִיךְ לְכָךְ, עָלָיו נֶאֱמַר (בראשית ט ה) ׳אַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ׳. עוֹד כָּתְבוּ (ז) דִּבְמָקוֹם שֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתוֹ אֵין צָרִיךְ כַּפָּרָה עַל זֶה, דְּאֹנֶס רַחֲמָנָא פַּטְרֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא הָיָה רַק כַּחֲצִי שִׁעוּר, וְכַפָּרָה לֹא נֶאֱמַר רַק עַל הַשּׁוֹגֵג: **ב** (ו) **רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ.** וַאֲפִלּוּ אִם הוּא עַכּוּ״ם אוֹ אִשָּׁה, (ח) נֶאֱמָנִים לְהַכְחִישׁ הָרוֹפֵא שֵׁנִי יִשְׂרָאֵל שֶׁאוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מִשּׁוּם דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. (ט) וְדַוְקָא אִם הָעַכּוּ״ם הוּא בָּקִי, אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ בָּקִי (י) אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַכְחִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ז) **וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ.** וְהַחוֹלֶה שׁוֹתֵק אוֹ שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, דְּאִם גַּם הַחוֹלֶה אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לֹא הָיוּ שׁוֹמְעִין לָרוֹפֵא הָאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ג׳: (ח) **וַאֲפִלּוּ קְצָתָן יוֹתֵר בְּקִיאִין מִקְּצָתָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאוֹתָן שְׁנַיִם שֶׁאָמְרוּ אֵין צָרִיךְ (יא) הֵם יוֹתֵר בְּקִיאִין וּמֻפְלָגִין בְּחָכְמָה זוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין הוֹלְכִין אַחֲרֵיהֶם לְהַחְמִיר בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת, כֵּיוָן שֶׁגַּם הָאֲחֵרִים הָאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל הֵם גַּם כֵּן בְּקִיאִין בְּחָכְמָה זוֹ. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) שֶׁדַּעְתָּם לְהוֹרוֹת כְּהַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דִּכְשֶׁהֵן שָׁוִין בְּמִנְיָן הוֹלְכִין אַחֲרֵי הַבְּקִיאִין וּמֻפְלָגִין בְּחָכְמָה זוֹ יוֹתֵר, דְּלֹא כְּהָרַמָ״א. (יג) אָכֵן אִם אוֹתָן הָאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ הֵם מְרֻבִּין, אָזְלִינַן בָּתַר דִּידְהוּ לְהָקֵל, אַף שֶׁאֵינָן חֲכָמִים וּבְקִיאִין כָּל כָּךְ: **ג** (ט) **וְאִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ וְכוּ׳.** קָא מַשְׁמַע לָן בָּזֶה דִּמְצָרְפִינַן דִּבְרֵי הַחוֹלֶה לָרוֹפֵא. (יג) וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּנִבְעָת הוּא וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּמַחֲלָתוֹ וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ג׳, כֵּיוָן דְּגַם רוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר כְּמוֹתוֹ: (י) **וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ וְכוּ׳.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **חוֹלֶה שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל וְכוּ׳ אֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבַּד עָלָיו הַחֹלִי וְכוּ׳.** עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (סק״א) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמה סכ״ט) דְּהַיְינוּ **אֲפִלּוּ הוּא לְעֵת עַתָּה חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, אָכֵן שֶׁמְּשַׁעֲרִים שֶׁאִם לֹא יֹאכַל אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַמַּחֲלָה וְיוּכַל לִהְיוֹת שֶׁיָּבוֹא לִידֵי סַכָּנָה.** [ב]**וּבְעִנְיַן מַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲפִלּוּ הוּא עַכּוּ״ם, כָּתַב בְּסֵפֶר תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל** (יכין אות כו) **דְּהָאִידְנָא יֵשׁ לְהִתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר, דִּבְעֵינֵי רָאִיתִי דְּשֶׁבְקִי לְהַמְנוּתַיְיהוּ דִּלְכָל חֹלִי קַל אוֹמְרִים תָּמִיד שֶׁכְּשֶׁיִּתְעַנֶּה יִסְתַּכֵּן. וְכַיּוֹצֵא בִּדְבָרָיו כָּתַב בְּשׁוּ״ת רַמַּ״ץ** חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ט״ל אוֹת י׳, **וְכֵן בְּשׁוּ״ת רוּחַ חַיִּים** סִימָן תקנ״א אוֹת ד׳ **גַּם לְעִנְיַן רוֹפְאֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהַרְבֵּה מֵהֶם חֲשׁוּדִים לַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה וּלְחַלֵּל שַׁבָּת וְגַם הֵם אֵינָם מִתְעַנִּים מִצַּד אֶפְקִירוּתָא צָרִיךְ עִיּוּן רַב אִם יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וּבֶאֱמֶת הַדָּבָר תָּלוּי לְפִי רְאוּת עֵינֵי הַמּוֹרֶה אֶת הָעִנְיָן,** וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר מַטֵּה אֶפְרַיִם סִימָן תרי״ח אוֹת ב׳ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְהַדָּבָר תָּלוּי בִּרְאוּת עֵינֵי הַמּוֹרֶה וּבִבְקִיאוּתָם בְּעִיּוּנָם בָּעִנְיָן הַזֶּה, עַיֵּן שָׁם. **וּלְעִנְיַן אִם חַס וְשָׁלוֹם יֵשׁ מַגֵּפָה (הַיְינוּ מַה שֶּׁקּוֹרִין חָאלֶערְיָ״ע) רַחֲמָנָא לִיצְלַן בָּעִיר, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן תקנ״ד** (ס״ו) **בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד״ה דבמקום חולי) **בְּשֵׁם פִּתְחֵי עוֹלָם** (סק״י) **לְעִנְיַן הָאַרְבָּעָה צוֹמוֹת. וּלְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים עַיֵּן בַּחֲתַם סוֹפֵר** חֵלֶק ו׳ סִימָן ט״ו וְנִדְפַּס כָּעֵת בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְעִמְבֶּערְג בְּהַגָּהוֹתָיו, **אָמְנָם בְּסֵפֶר רֵאשִׁית בִּכּוּרִים** בְּדַף ל״ג **חוֹלֵק עָלָיו, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּסֵפֶר שְׂדֵי חֶמֶד** בְּמַעֲרֶכֶת יוֹם כִּפּוּר סִימָן ג׳ **מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:**

* **וְאִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי אֲפִלּוּ מֵאָה וְכוּ׳.** עַיֵּן טַ״ז (סק״ו) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּדַוְקָא כְּשֶׁהַחוֹלֶה מַתְחִיל וְשׁוֹאֵל לֶאֱכֹל, אֲבָל אִם הוּא אֵין שׁוֹאֵל כְּלוּם אֶלָּא כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ אוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי, בָּעִינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה רוֹפֵא אֶחָד

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) וְכָעֵת מָצָאתִי גַּם בְּאֶשְׁכּוֹל (ח״ב סי׳ לו) בְּהִלְכוֹת יוֹלֶדֶת **שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא דְּהָנֵי שְׁלשָׁה זְמַנִּים, שְׁלשָׁה שִׁבְעָה וּשְׁלשִׁים, מֵעֵת לְעֵת מָנִינַן לְהוּ: (יט) וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַאֲכִילָהּ פְּחוֹת פְּחוֹת מִכְּשִׁעוּר:**

א (א) כֵּן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ב׳ (ה״א) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ מָנוֹחַ בְּפֶרֶק ב׳ (ה״ח) מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר עַיֵּן שָׁם: (ג) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (סק״ג) בְּסִימָן זֶה, וּפְשׁוּט: (ג) אַחֲרוֹנִים: (ד) גְּמָרָא (פג.): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם רַדְבַּ״ז וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) הַגָּהוֹת מַיְימוֹנִי פֶּרֶק ב׳ (אות ה) מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר: (ז) תְּשׁוּבַת בִּנְיַן צִיּוֹן הַחֲדָשׁוֹת (סי׳ כה): **ב** (ח) פּוֹסְקִים: (ט) לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב רַמָ״א לְעֵיל בְּסִימָן שכ״ח סָעִיף י׳ בְּהַגָּ״הּ: (י) **אֲפִלּוּ אִם הַיִּשְׂרָאֵל גַּם כֵּן אֵינוֹ בָּקִי כָּמוֹהוּ:** (יא) **וַאֲפִלּוּ הֵם הַרְבֵּה יוֹתֵר בְּמִנְיָן מֵאֵלּוּ הָאוֹמְרִים צְרִיכִין,** דְּאֵין הוֹלְכִין בִּסְפֵק נְפָשׁוֹת בָּתַר רֹב דֵּעוֹת וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ד׳, **וְאַף דְּהֵם גַּם כֵּן אֵינָם חֲכָמִים כָּל כָּךְ,** כֵּן בֵּאֲרוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּבְרֵי הָרַמָ״א: (יג) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז). דְּבָזֶה מְצָרֵף דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ב ה״ח) דְּאָזְלִינַן בָּתַר רֹב דֵּעוֹת, וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): **ג** (יג) פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] והשו״ע הרב (ס״ה) כתב כהמחבר שימים אלו אין מונים אותם מעת לעת. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב שיש להאכיל ע״פ רופא נכרי אם הוא בקי, ולא חילק בזה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריח

אֵינוֹ אוֹמֵר כְּלוּם וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ: ד [ח]אִם שְׁנַיִם אוֹמְרִים צָרִיךְ, אֲפִלּוּ מֵאָה אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ וַאֲפִלּוּ הַחוֹלֶה אוֹמֵר עִמָּהֶם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִים אוֹתוֹ (יא) מֵאַחַר שֶׁשְּׁנַיִם אוֹמְרִים צָרִיךְ. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין *)אִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד עִמּוֹ אוֹמְרִים צָרִיךְ (יב) אַף עַל פִּי שֶׁמֵּאָה רוֹפְאִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (טור), וְלֹא חָיְשִׁינַן דְּהַחוֹלֶה אוֹמֵר צָרִיךְ מִשּׁוּם דְּמַאֲמִין לְרוֹפֵא זֶה שֶׁאוֹמֵר צָרִיךְ (בית יוסף (ד״ה ונסס מהר״י) בשם מהר״י אבוהב): **ה [ט]אִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ (יג) וְהָרוֹפֵא (ה) מְסֻפָּק, (יד) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ. [י]אֲבָל אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ וְהַחוֹלֶה אוֹמֵר (ו) אֵינִי יוֹדֵעַ, (טו) אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ: ו [כ]אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר אֶת הַחֹלִי, הֲרֵי הוּא כְּאָדָם דְּעָלְמָא וְאֵין דְּבָרָיו מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין.** הַגָּהּ: מִיהוּ אִם נֶחֱלַשׁ הַרְבֵּה עַד שֶׁנִּרְאֶה לְרֹב בְּנֵי אָדָם שֶׁאֶצְלוֹ שֶׁהוּא מְסֻכָּן אִם לֹא יֹאכַל, (טז) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (איסור והיתר הארוך (כלל ס דין ח)): **ז [*] *[ל]כְּשֶׁמַּאֲכִילִין אֶת הָעֻבָּרוֹת אוֹ אֶת הַחוֹלֶה, (יז) מַאֲכִילִין אוֹתָם מְעַט מְעַט כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵף לְשִׁעוּר, הִלְכָּךְ מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (יח) [מ]כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי בֵּיצָה בֵּינוֹנִית (יט) וְיִשְׁהוּ (כ) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים. וְהַשְּׁתִיָּה, (כא) יִבְדְּקוּ בַּחוֹלֶה עַצְמוֹ כַּמָּה הִיא כְּדֵי שֶׁיְּסַלְּקֶנּוּ לְצַד אֶחָד וְיֵרָאֶה * כִּמְלֹא לֻגְמָיו: ח [נ]וְיַשְׁקוּהוּ פָּחוֹת מֵאוֹתוֹ שִׁעוּר, וְיִשְׁהוּ בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה (כב) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים, וּלְפָחוֹת יִשְׁהוּ בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה (כג) כְּדֵי שִׁעוּר שְׁתִיַּת רְבִיעִית. * [ס]וְאִם אֲמָדוּהוּ שֶׁאֵין הַשִּׁעוּרִים הַלָּלוּ מַסְפִּיקִים לוֹ (כד) אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר כֵּן אוֹ שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ בַּדָּבָר, מַאֲכִילִים וּמַשְׁקִים אוֹתוֹ (ז) כָּל צָרְכּוֹ**

ח שֶׁם בַּגְּמָרָא. *) (הָא דִּלְעֵיל סָעִיף א׳ מַיְירֵי דְּלֵיכָּא רוֹפֵא בַּהֲדֵיהּ דְּאָמְרִינַן שֶׁפִּיר לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ בֵּית יוֹסֵף. ט יְרוּשַׁלְמִי (ה״ד) בְּשֵׁם רַב יוֹחָנָן וּכְתָבוֹ הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ יג) וְהָרַ״ן (ד: ד״ה ירושלמי) וְהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ב ה״ח). י שֶׁם בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה). כ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ״ז ח״ב). ל הָרֹא״ש שֶׁם מֵהָא דִּכְרִיתוֹת פ״ה (יג). מ הָרַ״ן שֶׁם (ג. ד״ה ונמצינו). נ שֶׁם. ס שֶׁם וְכֵן כָּתַב הָרֹא״ש שֶׁם וְהַטּוּר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [בשו״ע] כְּשֶׁמַּאֲכִילִין כו׳ כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי בֵּיצָה כו׳. וְכָתַב [בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה קַמָּא] (בְּיוֹרֶה דֵּעָה) [בְּאוֹרַח חַיִּים] סִימָן ל״ז וְסִימָן ל״ח שֶׁחָכָם אֶחָד כָּתַב פִּלְפּוּל בְּעִנְיַן הַשִּׁעוּרִין וְחוֹלֵק בִּקְצָת דְּבָרִים עַל גְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים, וְהַגָּאוֹן ז״ל הִסְבִּיר לוֹ פָּנִים שֶׁדִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים חַיִּים וְקַיָּמִים וְכָתַב לוֹ תּוֹכַחַת מְגֻלָּה שֶׁלֹּא יוֹסִיף עוֹד לִסְתֹּר דִּבְרֵי הַקַּדְמוֹנִים וְלַחֲלֹק עֲלֵיהֶם הַלְּוַאי שֶׁנִּזְכֶּה לְהָבִין דִּבְרֵיהֶם, וּבְמָקוֹם שֶׁהֵם חוֹלְקִים נִתַּן רְשׁוּת לְהַכְרִיעַ, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בֵּית

בַּאֵר הֵיטֵב

הָרַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה ד״ה איכא מ״ד) בְּאִם אֶחָד מֻפְלָג בְּחָכְמָה, מַאֲכִילִין בִּשְׁבִילוֹ אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד שְׁנַיִם: **ה (ה) מְסֻפָּק.** פֵּרוּשׁ שֶׁמַּכִּיר הַחֹלִי אֶלָּא מְסֻפָּק אִם יִסְתַּכֵּן. טַ״ז (סק״ז): **(ו) אֵינִי יוֹדֵעַ.** דְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁל חוֹלֶה לָאו כְּלוּם הוּא, דְּרֻבָּן שֶׁל חוֹלִים אֵינָם יוֹדְעִים וּבְקִיאִים בַּחֹלִי שֶׁלָּהֶם. כֵּן כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ואם חולה) בְּשֵׁם רַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה). וְנִרְאֶה מִזֶּה אִם הַחוֹלֶה רוֹפֵא וּמֵבִין, מִמֵּילָא הָוֵי אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁלּוֹ כְּאִלּוּ אָמַר רוֹפֵא אַחֵר. טַ״ז (סק״ח): **ח (ז) כָּל צָרְכּוֹ.** וְהַבַּ״ח (ס״ח) כָּתַב דְּנוֹהֲגִין שֶׁנּוֹתְנִין לְפָנָיו מַאֲכָל וְאוֹמְרִים לוֹ יוֹם כִּפּוּר הוּא וְאִם יֹאכַל הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְכֵן בְּיוֹלֶדֶת אַחַר שְׁלֹשָׁה תּוֹךְ שִׁבְעָה, וְטַ״ז (סק״ט) כָּתַב וְנִרְאֶה לִי דְּצָרִיךְ לוֹמַר לוֹ אִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לְךָ סַכָּנָה תֹּאכַל

בֵּאוּר הֲלָכָה

אוֹמֵר כִּדְבָרָיו וְאָז מְהַנֵּי אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד מֵאָה. וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי דְּבָרָיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה כִּי הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים [הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ח) וּנְהַר שָׁלוֹם (ס״ב) וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״א) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ג)] חוֹלְקִין עָלָיו:

ז * כְּשֶׁמַּאֲכִילִין אֶת הָעֻבָּרוֹת. הַיְינוּ שֶׁהֵרִיחָה מַאֲכָל וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנֶיהָ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ז סָעִיף ב׳, **וְהוּא הַדִּין לְכָל אָדָם שֶׁהֵרִיחַ מַאֲכָל וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו וְכֵן לְיוֹלֶדֶת תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה כְּשֶׁאָמְרָה אֵינִי צְרִיכָה לֶאֱכֹל. וְאִם לֹא אָמְרָה אֵינִי צְרִיכָה מַאֲכִילִין אוֹתָהּ כְּדַרְכָּהּ וְאֵין צָרִיךְ לְחַלֵּק בְּפָחוֹת מִכַּשִּׁעוּר, כֵּן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת הַגָּאוֹן רַבִּי בָּרוּךְ פְּרֵיינְקִיל** (ד״ה מג״א סק״ג), **וְהַגְּרַ״ז** (סי״ג) **מַחְמִיר בָּזֶה:**

*** כִּמְלֹא לֻגְמָיו.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ג וְכ״ד:

ח * וְאִם אֲמָדוּהוּ וְכו׳. עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת בִּנְיַן צִיּוֹן סִימָן (כ״ד) [ל״ד] **דִּבְכָל אֲכִילָה וַאֲכִילָה אַף אִם הֻתַּר לוֹ לֶאֱכֹל פַּעַם אַחַת יוֹתֵר מִשִּׁעוּר, מִכָּל מָקוֹם עַל אֲכִילָה הַשְּׁנִיָּה אִם הָיָה דַּי לוֹ בְּפָחוֹת מִשִּׁעוּר וְהוּא יֹאכַל כַּשִּׁעוּר חַיָּב כָּרֵת, לָכֵן צָרִיךְ לְשַׁעֵר בְּכָל אֲכִילָה וַאֲכִילָה אִם דַּי לוֹ בְּפָחוֹת, וְקָשֶׁה מְאֹד לְשַׁעֵר כֵּן וְצָרִיךְ לָזֶה זְרִיזוּת וּבְקִיאוּת, עַיֵּן שָׁם** [פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאִם הָרוֹפֵא הַהוּא (יד) הוּא מֻפְלָג בְּחָכְמָה יוֹתֵר מֵאֲחֵרִים, חוֹשְׁשִׁין לִדְבָרָיו לְהַאֲכִילוֹ, אַף שֶׁהֵם רַבִּים נֶגְדּוֹ. (טו) אֲבָל אִם הַמֻּפְלָג אוֹמֵר אֵין צָרִיךְ וּשְׁנַיִם שֶׁאֵין מֻפְלָגִים אוֹמְרִים צָרִיךְ, הוֹלְכִין אַחַר רֹב מִנְיָן וּמַאֲכִילִים אוֹתוֹ: **ד (יא) מֵאַחַר שֶׁשְּׁנַיִם וְכו׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּתְרֵי כְּמֵאָה חֲשִׁיבִין, וְלֹא אָזְלִינַן בָּתַר רֹב דֵּעוֹת בְּסַכָּנַת נְפָשׁוֹת: **(יב) אַף עַל פִּי שֶׁמֵּאָה רוֹפְאִים וְכו׳.** אֲפִלּוּ (טז) הֵם בְּקִיאִים וּמֻפְלָגִים יוֹתֵר בְּחָכְמָה מֵרוֹפֵא זֶה, מִשּׁוּם דְּהַחוֹלֶה מְסַיְּעוֹ, וְלֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ: **ה (יג) וְהָרוֹפֵא מְסֻפָּק.** פֵּרוּשׁ שֶׁמַּכִּיר הַחֹלִי, אֶלָּא שֶׁמְּסֻפָּק אִם יִסְתַּכֵּן, דְּאִי לָאו הָכִי הָוֵי כֶּאֱנָשׁ דְּעָלְמָא: **(יד) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** דְּדִבְרֵי הַחוֹלֶה אֵין מַעֲלִין רַק בְּשֶׁאוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי וְכו׳. וּמִמֵּילָא מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲמַת דִּבְרֵי הָרוֹפֵא שֶׁמְּסֻפָּק, דִּסְפֵקוֹ הוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת וּלְהָקֵל: **(טו) אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** דְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁל חוֹלֶה אֵינֶנּוּ מֵחֲמַת בְּקִיאוּת כִּדְבָרָיו שֶׁל רוֹפֵא, (יז) דְּרֹב חוֹלִים אֵינָם יוֹדְעִים וּבְקִיאִים בַּחֹלִי שֶׁלָּהֶם. וְהֵיכָא שֶׁהָרוֹפֵא (יח) הוּא מְסֻפָּק וְאוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, אַף שֶׁרוֹפֵא אַחֵר אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ. וְדַעַת הַטַּ״ז (סק״ח) דְּאִם הַחוֹלֶה בְּעַצְמוֹ הוּא רוֹפֵא וְהוּא מְסֻפָּק וְאוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, גַּם כֵּן מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ אִם רוֹפֵא אַחֵר אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ [וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ט) מְפַקְפֵּק עַל זֶה, דְּאֶפְשָׁר שֶׁאֵינוֹ מֵבִין עַל עַצְמוֹ בְּעֵת מַחֲלָתוֹ אַף שֶׁהוּא רוֹפֵא, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּתָלוּי זֶה לְפִי מַהוּת הַמַּחֲלָה, אִם הוּא מַחֲלָה שֶׁל חֹם שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ צְלוּלָה כָּל כָּךְ, בְּוַדַּאי יֵשׁ מָקוֹם לְדִבְרֵי הָאֵלִיָּה רַבָּה]: **ו (טז) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** אַף בְּלֹא רוֹפְאִים, דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת הוּא: **ז (יז) מַאֲכִילִין אוֹתָם מְעַט מְעַט.** מַיְרֵי שֶׁדַּי לָהֶם בָּזֶה לְהַשְׁקִיט רַעֲבוֹנָם, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ח׳: **(יח) כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי וְכו׳.** הוּא הַדִּין יוֹתֵר מְעַט רַק שֶׁלֹּא יְהֵא קָרוֹב לְבֵיצָה, דְּבָזֶה יֵשׁ חִיּוּבָא: **(יט) וְיִשְׁהוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַחַר אֲכִילָתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְפוּ הָאֲכִילוֹת לַהֲדָדֵי: **(כ) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים.** וְאִם קָשֶׁה לוֹ לְהַמְתִּין שִׁעוּר זֶה, יַמְתִּין עַל כָּל פָּנִים כְּדֵי שִׁעוּר אֲכִילַת שָׁלֹשׁ בֵּיצִים, דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים בְּשִׁעוּר זֶה הוּא גַּם כֵּן הֶפְסֵק וְלֹא מִצְטָרְפֵי לַהֲדָדֵי [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז)]: **(כא) יִבְדְּקוּ בַּחוֹלֶה עַצְמוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּלְעִנְיַן שְׁתִיַּת מְלֹא לֻגְמָיו צָרִיךְ לְשַׁעֵר בְּדִידֵיהּ וְלֹא בִּדְעָלְמָא, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב (ס״ט). וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, יֵשׁ לְהַחוֹלֶה לִבְדֹּק זֶה מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּכְנִיס לְתוֹךְ פִּיו מַשְׁקִין וְיַפְלִיטֵם לְתוֹךְ כְּלִי וְכֵן יְשַׁעֵר מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְיַבִּיט עַל הַמּוֹרֶה שָׁעוֹת (זַייגע״ר) כַּמָּה מִינוּטִין הוּא שׁוֹהֶא בְּשִׁעוּר אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים, וְכַשִּׁעוּר הַזֶּה יִשְׁהֶא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בֵּין אֲכִילָה לַאֲכִילָה וְכֵן בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה, וּכְדִלְקַמֵּיהּ [וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר חֵלֶק ו׳ סִימָן ט״ז שֶׁכָּתַב שֶׁהַהֶפְסֵק בֵּין אֲכִילָה לַאֲכִילָה יִהְיֶה כְּשִׁעוּר תִּשְׁעָה מִינוּטִין, שֶׁזֶּה שִׁעוּר כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס]. וְדַע שֶׁבֵּין אֲכִילָה לִשְׁתִיָּה אֵין צָרִיךְ לִשְׁהוֹת כְּלָל, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב (ס״ב) דַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אֵין מִצְטָרְפִין: **ח (כב) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים.** וּלְפָחוֹת יִשְׁהוּ כְּדֵי אֲכִילַת שָׁלֹשׁ בֵּיצִים: **(כג) כְּדֵי שִׁעוּר שְׁתִיַּת רְבִיעִית.** דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים בְּשִׁעוּר זֶה הָוֵי הֶפְסֵק דְּלֹא יִצְטָרְפוּ לַהֲדָדֵי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב סָעִיף (ט׳) [י׳]. וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סקל״א): **(כד) אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר כֵּן.** וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּנוֹהֲגִין שֶׁנּוֹתְנִין לְפָנָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן וְהוּבָא בָּאַחֲרוֹנִים: **(טו)** שֶׁם בְּטוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן, וְהֶעְתִּיקוֹ בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ה): **ד (טז)** מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ד): **ה (יז)** רַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה): **(יח)** מַשְׁמָעוּת הָרַמְבַּ״ן שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, וְכֵן מוּכָח מֵהַטַּ״ז (סק״ח), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ח). **וְעַיֵּן בְּמַטֵּה אֶפְרַיִם** (ס״ה) **שֶׁהֶחְלִיט דְּאִם שְׁנַיִם אוֹמְרִים אֵין צָרִיךְ, אֵין סְפֵקוֹ שֶׁל אֶחָד מוֹצִיא מִידֵי שְׁנַיִם. וּמְצַדֵּד עוֹד שֶׁם דְּהוּא הַדִּין בִּשְׁנַיִם מְסֻפָּקִים נֶגֶד שְׁנַיִם וַדָּאִין שֶׁאוֹמְרִים אֵין צָרִיךְ, אֵין דִּבְרֵיהֶם כְּלוּם, עַיֵּן שָׁם:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah